

Riikka Purra saf m.fl.

Interpellation om bränsle- och energipriserna

Till riksdagen

Stigande energipriser hotar ekonomin

Priset per liter på bensin och diesel har stigit till en rekordhög nivå på nära två euro. Också andra bränslen från naturgas till kol har blivit dyrare. Priserna på el och utsläppsrätter har mångdubbats jämfört med nivåerna för ett år sedan.

Bränslen är produkter som är svåra att ersätta, och många kan inte undvika att använda dem till exempel för arbetsresor. Højningen av bränslepriserna minskar inte behovet av mobilitet. De högre energipriserna har redan överförs i synnerhet till priserna på mat och boende. Priset på transporter och boende inverkar dessutom direkt på arbetets lönsamhet.

Konsumentpriserna inom euroområdet var i januari 5,1 procent högre än för ett år sedan. Den accelererade inflationen drabbar medborgarna på olika sätt. För låg- och medelinkomsttagare ökar de nödvändiga utgifternas andel av alla inkomster mest, vilket innebär att deras disponibla inkomster blir mindre. Dessutom framstår inflationen som högre för dem som bor på landsbygden och är tvungna att värma egnahemshus med olja eller el, och som i stor utsträckning behöver färdas med bil. Vanliga finländare som arbetar har i allt högre grad varit tvungna att ta till utomstående stöd för att klara av sin vardag.

Centralbankerna blir i något skede tvungna att reagera på den ökade inflationen genom räntehøjningar, vilket skulle öka ränteutgifterna för skulder inom den privata och den offentliga sektorn. En sådan ond cirkel, som i förlängningen leder till en avtagande ekonomisk tillväxt och nya stödpaket för överskuldssatta EU-länder, är ett reellt hot. Man strävar efter att överskuldssatta euroländer ska hållas upprätt och förbli euromedlemmar genom att dela ut pengar till dem med förevändningar som först finanskrisen, sedan recessionen och nu klimatet. Finland hör alltid till dem som betalar.

Behovet av importerad energi och i synnerhet ersättandet av kol- och oljeförbrukningen med naturgas samt den kommande naturgasledningen Nord Stream 2 har ökat de europeiska ländernas beroende av importerad energi, vilket kan anses ha negativa säkerhetspolitiska konsekvenser.

På grund av de internationella fjärrnäten för el stiger elpriset också i Finland, eftersom elen är rekorddyr i Tyskland. Elen säljs till den som bjuder högst, vilket också höjer våra priser.

Interpellation IP 1/2022 rd

Resten av Europa tvingas till orimliga utsläppsminskningar när Tyskland stänger kärnkraftverken i stället för kolkraftverken. Finlands regering har inte skött sin intressebevakningsuppgift inom EU. Tyskland får stänga en betydande mängd av sin utsläppsfria elproduktion och vältra över sina utsläppsminskningmål för att uppfyllas av andra länder. En betydande del av EU:s utsläppsminskningmål bör inriktas på att stänga de gigantiska kolkraftverken i Polen. Enbart Belchatów-kraftverket i Polen producerar 38 miljoner ton koldioxid per år.

Automobilförbundet påpekar att Finland har de hårdaste bränsleskatterna i EU. Personbilstrafiken är visserligen på väg att elektrifieras, men enligt förbundet kommer det fortfarande att köras länge med förbränningsmotorer i Finland. Enligt förbundet står elbilspriserna utom räckhåll för många finländare. Många som bor i flervåningshus har inte möjlighet att ladda en elbil. Elbilar-
nas batterieffekt sjunker vid kall väderlek, vilket förkortar räckvidden med upp till hälften.

Byte av oljepanna till värmepump är likaså en omöjlig åtgärd för en medborgare som kämpar med sin ekonomi när byte av värmekälla innebär kostnader på 10 000—20 000 euro.

Regeringen har lovat att beskattningen av bränslen inte ska skärpas ytterligare under denna regeringsperiod, men regeringen är i färd med att höja priserna genom att öka distributionsskyldigheten. Helt nyligen har det föreslagits en kilometerskatt. Många industrisektorer behöver samma förnybara råvaror som bilisterna. Efterfrågan på förnybara energiformer inom exempelvis den kemiska industrin upphör inte vid Finlands gränser. Behovet är globalt.

Om man vill minska andelen fossila bränslen i transportbränslena bör punktskatten på förnybara beståndsdelar avskaffas helt eller åtminstone sänkas betydligt för att användningen av dessa beståndsdelar ska vara ekonomiskt konkurrenskraftig och lönsam.

EU:s klimatpaket och näringslivets konkurrenskraft

Enligt kommunikationsministeriet har EU:s klimatpaket Fit for 55 betydande konsekvenser för sjötransporterna. Tre av paketets tolv förslag höjer priset på sjötransporter med över en miljard euro per år efter den inledande fasen.

Klimatpaketets förslag till koltullar höjer elräkningen för finländska hushåll och företag med 400 miljoner euro per år. Inom vägtrafiken stiger de årliga kostnaderna med hundratals miljoner. För flera av punkterna i paketet har det inte ens gjorts någon konsekvensbedömning. Det bör observeras att den minskade konkurrenskraften och investeringarna utöver de kortvariga effekterna också leder till svagare ekonomisk tillväxt och sysselsättning, vilket höjer priset på klimatpaketet.

Stigande bränslepriser och elpriser leder i många exportföretag till att konkurrenskraften i fråga om kostnader vittrar sönder. Den växande klyftan i konkurrenskraften riskerar att försätta de inhemska företagen ur spel och äventyra sysselsättningsmålen. Regeringen ska sörja för de privata företagens levnadsmöjligheter och inte försöka försvaga dem.

Jord- och skogsbruket kommer inte undan energikrisen. Försörjningsberedskapen och självförsörjningen äventyras om de stigande el- och bränslepriserna gör företagen i branschen olönsamma. Energikrisen höjer indirekt också priserna på gödselmedel, vilket har sina egna negativa kon-

Interpellation IP 1/2022 rd

sekvenser för jordbruket. Mitt uppe i en kris är det skadligt att av politiska skäl trappa ner energiproduktionen – såsom av torv.

Många EU-länder har olika typer av planerade och genomförda program för att kompensera hushållens och företagens energifakturor. Det totala stödbeloppet stiger till tiotals miljarder euro.

Våra konkurrentländer i EU har kunnat minska sina medborgares elkostnader bland annat under täckmantel av EU:s återhämtningspaket, eftersom paketet har gett marginaler i budgetarna som har utnyttjats till stödåtgärder. Finland är nettobetalare i paketet. Federationen för inkomstöverföring stärks.

Regeringen har på internationell nivå medverkat till att godkänna de åtgärder som lett fram till energikrisen. Regeringens ambitiösa mål att vara världens första klimatneutrala land blir enligt utredningarna mycket dyrt för Finland, men påverkar inte det globala klimatet på något sätt i praktiken. En lindring av klimatmålen skulle underlätta situationen i Finland, och det kan regeringen påverka.

Regeringen kan lindra det energirelaterade nödläget, om viljan finns

Finlands mål för koldioxidneutralitet kan inte vara klart strängare än hos EU och våra viktigaste konkurrentländer.

Vi har konsekvent krävt att de offentliga utgifterna ska ställas i prioriteringsordning. Med tanke på den offentliga ekonomin som uppvisar ett strukturellt underskott är det viktigt att Finland använder sina pengar för att förbättra medborgarnas köpkraft och företagens konkurrenskraft och inleder balanseringen av den offentliga ekonomin genom att gallra bland sekundära utgifter. Nu riktas finländarnas skattepengar och nya skuldpengar till förhastade och missriktade klimatåtgärder som tvärtom försvagar Finlands ställning och samhällsekonomi. Klimatåtgärderna hotar att bidra till högre skatter och till avgifter som drabbar hushåll och företag.

Skattehöjningarna förhindrar den ekonomiska tillväxten, och höjningarna bör därför slopas och skatterna bör tvärtom sänkas.

Reglering på EU-nivå som höjer hushållens och företagens avgifter och kostnader bör avvärjas och avgifterna eller kostnaderna får inte heller höjas genom nationella beslut.

Sänkning av bränsleskatterna är ett effektivt sätt att sänka kostnaderna för hela sysselsättnings- och produktionskedjan.

Hushållens elskatt bör gradvis sänkas i riktning mot den miniminivå som EU tillåter med prioritering av statens utgifter. Enligt Taloustutkimus kalkyl ökar energikrisen hushållens utgifter med 1,6 miljarder euro i år, vilket reducerar köpkraften med 1,6 procent.

För yrkesbilister bör det införas skattelättnader i form av dieselolja för yrkestrafik. Finlands Transport och Logistik rapporterade att dieseln redan i november i fjol nådde en prisnivå som enligt kommunikationsministeriets beräkningar skulle ha nåtts i slutet av decenniet.

Interpellation IP 1/2022 rd

Riktat stöd till de mest utsatta hushållen och företagen i Finland kan komma i fråga på samma sätt som i många andra EU-länder.

Med hänvisning till 43 § i Finlands grundlag framställer vi följande interpellation till den minister som saken gäller:

Vilka nationella åtgärder ämnar regeringen vidta för att säkerställa att den allt dyrare energin inte äventyrar hushållens köpkraft och utkomst,

med vilka nationella åtgärder ämnar regeringen säkerställa att konkurrenskraften för våra företag och vår exportindustri bevaras,

i vilka situationer är regeringen beredd att avstå från de skattehöjningar och användningsförbud som den kallar klimatåtgärder,

har regeringen tänkt sig någon smärtgräns för bränsle- och elpriserna som skulle ge anledning att pruta på klimatåtgärderna,

tänker regeringen överväga att kompensera prisstegringen till följd av den skärpta blandningsskyldigheten genom en sänkning av punktskatten,

hur tänker regeringen se till att vårt beroende av importerad energi inte äventyrar vår energitrygghet och försvagar vår säkerhetspolitiska ställning,

ämnar regeringen vidta åtgärder för att säkerställa att elproduktionen i Finland är självförsörjande och skäligt prissatt oberoende av årstiden,

vilka åtgärder ämnar regeringen vidta här och nu för att de dåliga nationella energipolitiska lösningarna i andra europeiska länder inte ska återspeglas i Finland genom stora variationer i energipriserna på den gemensamma marknaden och

hur tänker regeringen förhindra lösningar på EU-nivå i samband med energikrisen, som oundvikligen skulle vara inkomstöverföringspaket från Finland i synnerhet till länderna i Medelhavsområdet och Östeuropa?

Interpellation IP 1/2022 rd

Helsingfors 8.2.2022

Riikka Purra saf
Peter Östman kd
Harry Harkimo liik
Sanna Antikainen saf
Juho Eerola saf
Ritva Elomaa saf
Jussi Halla-aho saf
Petri Huru saf
Olli Immonen saf
Vilhelm Junnila saf
Kaisa Juuso saf
Arja Juvonen saf
Toimi Kankaanniemi saf
Ari Koponen saf
Jari Koskela saf
Jouni Kotiaho saf
Sheikki Laakso saf
Rami Lehto saf
Mikko Lundén saf
Leena Meri saf
Juha Mäenpää saf
Jani Mäkelä saf
Jukka Mäkynen saf
Veijo Niemi saf
Mika Niikko saf
Tom Packalén saf
Mauri Peltokangas saf
Sakari Puisto saf
Lulu Ranne saf
Mari Rantanen saf
Minna Reijonen saf
Jari Ronkainen saf
Sami Savio saf
Jenna Simula saf
Riikka Slunga-Poutsalo saf
Ville Tavio saf
Sebastian Tynkkynen saf
Veikko Vallin saf
Ville Vähämäki saf
Jussi Wihonen saf
Sari Tanus kd
Päivi Räsänen kd
Sari Essayah kd
Antero Laukkanen kd